

Een zomer zonder einde

Marcia Willett bij Boekerij:

Een tweede kans
Julia's belofte
Het zomerhuis
Een tuin bij de zee
Brieven uit het verleden

Marcia Willett

Een zomer zonder einde

De warme nadagen van de zomer worden
overschaduwd door geheimen uit het verleden

ISBN 978-90-225-7978-7
ISBN 978-94-023-0840-2 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Indian Summer*
Vertaling: Annet Mons
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign
Omslagbeeld: © Shutterstock / photocase.de
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2014 Marcia Willett
© Nederlandse vertaling 2017 Meulenhoff Boekeryj bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Peter Kingsman

1

De oude Herm staat bij de kruising en kijkt in westelijke richting. Hij is bekend onder de naam Mercurius of Hermes, de kleine god van de reizigers, een van de vele goden van bossen en beken. Die oude goden zijn nu vergeten; en zij die bij hun heiligdommen hun eerbied toonden, een offer plengden, giften aan voedsel achterlieten, zijn reeds lang gestorven. Maar de oude Herm blijft staan, ook al is zijn sokkel vernield en bladdert zijn lichaam af. De starende ogen, de flauw glimlachende lippen, en de ring van de baard zijn nog steeds zichtbaar voor iedereen die bukt om te kijken en die de wilde bloemen en verdroogde grassen die als dreadlocks rond zijn stenen voorhoofd hangen, opzijduwt. Hij waakt over deze oude weg en over hen die voorbijkomen.

De honden verschijnen als eerste om de bocht van de landweg, met zwiepende staart, nog steeds enthousiast en vol energie, ondanks de wandeling die ze net achter de rug hebben. Hun vacht, leverkleurig en wit, is glad en glimmend, nat door hun gespetter in het beekje, en de grootste spaniël heeft een bal in zijn bek. Mungo volgt langzamer met zijn bejaarde bastaard, Mopsa, die achter hem aan kuiert. De augustuszon is warm en Mungo heeft zijn trui om zijn middel geslagen, de mouwen losjes vastgeknoopt. Hij blijft even staan, rekt

zich uit in de warme, droge lucht en snuift de geur van pasgemaaid gras en kamperfoelie op. De honden komen naar hem terug gerend. Boz laat de bal aan zijn voeten vallen en Sammy wil hem grijpen maar Mungo is sneller. Hij pakt de bal en gooit hem zo ver mogelijk weg. Ze rennen erachteraan, verdringen en duwen elkaar, en hij schiet hardop in de lach wanneer hij naar ze kijkt. Zoals altijd is hij zich bewust van het verleden overal om hem heen: de geesten van Romeinse soldaten die naar het reeds lang verdwenen fort marcheren, de rij beladen pakpaarden die naar de Horse Brook sjokken, waar de oorspronkelijke eeuwenoude granieten brug nog steeds over het smalle beekje ligt.

Lang geleden, aan het begin van zijn roem, was hij acteur in een film waarvan hij ook de regisseur was. De film was een groot Brits kassucces en een internationale hit geworden. Dit was de locatie ervan geweest: dit dal, deze kruising, de doorwaadbare plaats bij de paardenbrug. Het verdwenen houten fort was weer herrezen en de lucht was opnieuw gevuld met het gekletter van zwaarden en de kreten van soldaten. De cameraploeg bracht veel regenachtige uren door met koffiedrinken in Mungo's keuken in de lang geleden verbouwde smederij terwijl de oudere leden van de cast zich terugtrokken in hun caravans in de paardenwei van Home Farm, de boerderij.

Isobel Trent had de rol van de eigenzinnige plaatselijke schoonheid tegenover zijn rol van de ruige Romeinse generaal. Ze waren cultfiguren geworden, zijn films waren altijd succesvol, hun partnerschap was magisch. De media behandelde hen als leden van het Koninklijk Huis, fotografeerden, roddelden en speculeerden over de aard van hun relatie.

‘Laat ze kletsen,’ zei Izzy. ‘Dat is verreweg het beste, Mungo, lieverd. Dat brengt ze op een dwaalspoor.’

Haar heimelijke, stormachtige verhouding met Ralph was

inmiddels voorbij; hij was voor altijd uit hun leven verdwenen, na die laatste, vreselijke ruzie in Mungo's keuken. Wat waren ze toen jong geweest; zo serieus en intens in hun emoties: zijn woede en hulpeloosheid, Izzy's tranen en haar wanhoop, en Ralphs wrede onverschilligheid.

Mungo blijft bij de kruising staan, groet de oude Herm en loopt dan achter de honden aan de stoep op, door de poort naar de met keien geplaveide binnenplaats. Op de landweg wordt het weer stil, vallen de schaduwen onder de kronkelige takken van de es en de meidoorn. De oude Herm blijft achter, om de paden in de gaten te houden en zijn geheimen te bewaren.

Mungo droogt de honden af, geeft ze schoon water en laat ze hijgend op de binnenplaats liggen. Hij schuift de ketel naar de warme plaats van het fornuis, en schuift hem weer terug wanneer de telefoon gaat.

'Hallo Mungo, met Kit.'

Kit Chadwick. Haar stem is hartelijk en gretig en hij ziet haar in gedachten duidelijk voor zich: grijsbruin haar, lichtbruine ogen, slank, rusteloos.

'Ik hoop dat je belt om me te vertellen dat je hierheen komt,' zegt hij. 'Wat zou het fijn zijn om je weer te zien, lieverd.'

'Nou, inderdaad, als je me kunt hebben. Het is echt snikheet in Londen, en er is iets vreemds gebeurd.' Haar stem klinkt opeens onzeker. 'Eerlijk, Mungo. Ik moet echt met je praten.'

'Kom dan maar met de eerste trein hierheen.' Hij is alert, belangstellend, maar weet dat hij er nu beter niet naar kan vragen. 'Of kom je met de auto?'

'Liever wel. Je weet hoe ik ben. Ik zou graag een paar dagen willen blijven, als dat schikt, en ik heb misschien wat tijd voor mezelf nodig.'

‘Prima,’ zegt hij ontspannen. ‘Hoe laat?’

‘Later, als het wat is afgekoeld. Ik zal rond een uur of negen bij je zijn. Dat is niet te laat?’

‘Natuurlijk niet.’

‘En moet je horen. Ik dacht er opeens aan. Het is Izzy’s verjaardag.’

Een korte stilte. ‘Dat is waar. Dan maken we er een klein maar heerlijk verjaardagssoeper van. Zin in gnocchi? En ik heb een fles Villa Masetti in de koelkast liggen.’

‘Klinkt hemels.’

‘Ga dan maar snel pakken. En rij voorzichtig.’

Opeens heeft hij geen zin meer om thee te zetten. Hij gaat bij de staldeur staan en kijkt naar buiten, over de liggende honden heen, naar de binnenplaats. De grote keuken, waar een lange reeks smeden ooit hun vak heeft uitgeoefend, heeft zwartgeblakerde balken die het plafond ondersteunen, en een leistenen vloer. Hij vormt nog steeds het hart van het huis dat in de loop der jaren is uitgebreid met de aangrenzende schuur en tot een heel comfortabel huis is verbouwd.

‘Camilla en ik willen dat jij de smederij en de schuur krijgt,’ had Archie veertig jaar geleden tegen hem gezegd. ‘We vinden het niet eerlijk dat pap alles aan mij heeft nagelaten, alleen maar omdat hij het er niet mee eens was dat jij acteur was.’

Mungo was erg geroerd maar niet verbaasd geweest; het gebaar was typerend voor de overtuiging van zijn oudere broer om eerlijk te delen. Archie, partner in het advocatenkantoor van hun overleden vader, in Exeter, had nog steeds het huis, Home Farm en twee kleine cottages, maar die waren hem gegund. Mungo was dol op de smederij: het perfecte toevluchtsoord. Met zijn vrienden kon hij vanaf Paddington Station de trein nemen en er feesten geven. Camilla hielp hem en moedigde hem aan. Ze was dol op zijn

theatervrienden, vulde zijn koelkast, en nodigde iedereen uit om te komen eten. Mooie Camilla: blond haar, blanke huid met een neiging tot sproeten, goedgeefs, praktisch. Ze verzorgde Archie, hun kinderen en de honden opgewekt en kundig. Zijn vrienden aanbaden haar, brachten cadeautjes voor haar mee, speelden met de jongens, terwijl Archie tevreden en minzaam toekeek. Archie en Camilla vormden zijn rustpunt. Ze regelden een oppas om naar Londen te kunnen komen voor zijn premières, stonden klaar achter de coulissen om hem te feliciteren en kampeerden 's nachts in zijn kleine flatje. En toen hij beroemd werd, genoten ze van zijn succes en vierden het op grotere schaal.

Mungo leunt in het zonlicht op de staldeur en denkt terug aan zijn glorie-dagen. Het was toen fijn geweest om naar zijn toevluchtsoord terug te komen, soms alleen, vaker met een paar goede vrienden. Hij was nooit graag alleen geweest. In die vroege dagen was Izzy zijn meest constante gezelschap geweest. Izzy – en een tijdje later, Ralph.

Izzy's verjaardag. Hij had er niet aan herinnerd hoeven worden. Lieve Izzy: sexy, gecompliceerd, overgevoelig. Ze was in musicals begonnen: Ado Annie in *Oklahoma!*, Adelaide in *Guys and Dolls*, Lois Lane in *Kiss Me, Kate*. Hij zag de potentiële actrice in haar, gemaskeerd door gebrek aan eigenwaarde en door dramatische stemmingswisselingen, en hij wist haar over te halen auditie te doen voor de rol van Puck in *A Midsummer Night's Dream* bij de RSC, en later voor Ariel in *The Tempest*. Deze rollen brachten haar onder de aandacht van de critici en bezorgden haar bijval – en later bracht haar partnerschap met hem haar veel roem – maar haar hart bleef trouw aan die begintijd.

‘Eigenlijk ben ik gewoon een zang-en-dansmens,’ zei ze altijd. ‘Ik ben doodsbang dat iedereen opeens zal denken dat ik een bedrieger ben.’

Ze zaten in Birmingham om aan de repetities voor *Twelfth Night* te beginnen, toen ze Ralph Stead ontmoette. Izzy had de rol van Maria, Ralph die van Sebastian en Mungo die van Feste. Ze deelden een naargeestig onderkomen en repeteerden in tochtige kerkzaaltjes, maar ze waren gelukkig, alle drie. Izzy leerde Mungo hoe hij het bereik van zijn stem kon vergroten, en ze zong met hem om zijn lichte tenor te versterken: ‘Come away, come away, death’ en ‘When that I was and a little tiny boy’. Ze oefenden samen wanneer alle anderen al naar huis waren gegaan, waarbij Izzy de melodie op het gehoor op de stokoude piano meespeelde. Op een avond stopte ze opeens en keek naar hem op toen hij naast haar geleund stond.

‘O, lieverd, is het niet vreselijk? Ik geloof dat ik verliefd ben op Ralph.’

Mungo herinnert zich de mengeling van begeerte en opwinding in haar bruine ogen, de wonderlijke steek van angst in zijn ingewanden; een korte, scherpe voorbode van een ramp.

‘Nou, en?’ zegt hij luchtig. ‘Ik ook. Iedereen is verliefd op Ralph.’

‘Ben je jaloers?’ vroeg ze hem veel later, toen Ralph en zij geliefden waren geworden. ‘Wees dat niet, Mungo. Ik moet weten dat jij aan mijn kant staat.’

‘Ik sta altijd aan jouw kant,’ antwoordde hij. En dat was waar.

Terwijl hij op de staldeur leunt, lijkt het alsof hij haar stem kan horen, zingend op de landweg beneden hem, ergens in de buurt van de oude Herm: ‘A foolish thing was but a toy. For the rain it raineth every day.’

Toen hij dat had gezongen, op de eerste avond in zijn een-tje op het toneel, aan het eind van het stuk, bleef het een moment stil in het theater voordat het publiek losbarstte in

een uitzinnig applaus. Zelfs nu krijgt hij tranen in zijn ogen wanneer hij eraan terugdenkt. Terugdenkt aan de hartelijke gelukwensen van de jonge cast, Ralphs klap op zijn rug, en Izzy's omhelzing terwijl ze hem toefluisterde: 'O, goed gedaan, goed gedaan, lieverd. Dat was gewoon perfect.'

Gewoon perfect, tot een vreselijke oude liefde alles zo rampzalig bedierf.

'Verdomme, verdomme!' zegt Mungo heftig, tot zijn eigen verbazing. Want waarom zit het verleden hem vandaag zo dwars? Omdat het Izzy's verjaardag is?

De honden komen in beweging. Zwijgend en waakzaam kijken ze naar de poort en springen dan kwispelstaartend overeind. De poort gaat open en Camilla komt de binnenplaats op. Ze draagt een oude denim rok met een verschoten katoenen shirt en ze loopt op slippers; haar blonde haar is achter haar oren geschoven en ze ziet er jeugdig uit: de Camilla uit die oude, gelukkige dagen. Heel even staat het verleden hem weer levendig voor de geest, en dan komt ze uit de schaduw naar voren en ziet hij haar duidelijk.

'Hoi,' zegt ze. 'Ik kom de honden ophalen. Hebben ze zich netjes gedragen?'

Mungo is blij dat ze er is. Het is moeilijk om in Camilla's rustige, verstandige aanwezigheid aan geesten uit het verleden te denken.

'Brave jongens, dus. Brave kerels.' Ze prijst de honden die om haar heen springen, buigt zich om hun begroeting in ontvangst te nemen en bukt dan om Mopsa te aaien, die even met haar staart op de keien zwiept, met een oog draait, maar zich niet verroert. 'Kom mee, dan. Tijd om naar huis te gaan.' Ze kijkt Mungo hoopvol aan. 'Ga je mee voor een kop thee? Archie is nog niet terug. Kom me gezelschap houden.'

Hij aarzelt, maar hij wil liever niet alleen zijn, niet op dit

moment, nu de schaduw van Izzy op het laantje bij de oude Herm zweeft.

‘Ja,’ zegt hij. ‘Ik heb alleen net een telefoontje van Kit gehad, om te vragen of ze vanavond kan komen, dus ik kan niet lang blijven.’

‘O, dat is geweldig!’ Haar gezicht straalt bij het vooruitzicht Kit te zien. ‘Hoe laat? Heb je zin om vanavond met haar te komen eten?’

‘Vanavond niet.’ Hij wil Kit niet op haar eerste avond moeten delen. ‘Ze komt pas tegen negen uur. Morgen misschien? Ze zal een paar dagen blijven.’

Camilla knikt. ‘Prima. Archie zal opgetogen zijn. Is er een speciale reden voor het bezoek? Het lijkt wat plotseling.’

‘Ze zegt dat het snikheet is in Londen,’ antwoordt hij ontwijkend terwijl ze de honden bij zich roepen. Hij heeft geen idee wat Kits probleem kan zijn, maar hij is niet van plan daar iets over te zeggen voordat hij wat meer te weten is gekomen. ‘Ze zei dat ze pas vertrekt wanneer het iets koeler is geworden, maar ik wil wel klaar zijn voor haar.’

‘Ik hoop dat er niet weer een drama is,’ zegt Camilla wanneer ze samen de landweg op lopen. ‘Ik zal nooit de problemen vergeten met die man die ze vorig jaar op internet op die datingsite had ontmoet. Al die opwinding, om dan tot de ontdekking te komen dat hij getrouwd was.’

‘Maar het was wel een gezellige kerel. Wat dat betreft was hij een enorme verbetering, vergeleken bij de Akelige Michael.’

‘Grote hemel! De Akelige Michael.’ Camilla schiet in de lach en grijpt Mungo bij de arm. ‘Het was zo’n zeldzaam saaie sukkel, die man. Wat heeft ze ooit in hem gezien?’

‘Nou, om te beginnen denk ik dat ze hem als een soort trouwe hond beschouwde. Je weet wel, als een goedgehartige golden retriever of een vriendelijke labrador. Leuk om naar

te kijken, maar geen hersens. Ik kon me de aantrekkingskracht voorstellen. Je zou 'm het liefst over zijn bol willen aaien en hem een knuffel geven. Hem mee uit wandelen nemen. Het probleem was dat ze zijn volslagen gebrek aan karakter en fantasie voor stabiliteit aanzag. En zijn banden met de marine deden haar hopen dat haar familie hem goed zou keuren. Iemand van stand, dat soort werk.'

'Maar jij hebt hem aan het eind nogal stevig aangepakt.'

'Wat moest ik anders, Millie? Hij werd haar ondergang. Hij palmde haar helemaal in. Ze begon net zo saai te worden als hij. Nou ja, je hebt het met eigen ogen kunnen zien. Een oudere weduwnaar met ik-weet-niet-hoeveel kinderen en kleinkinderen. Hij wilde dat ze bezadigd en degelijk werd en vreselijke schoenen ging dragen. Maar geef toe, in het begin deed ik best aardig tegen hem.'

Camilla lacht weer. 'Ik denk dat we allemaal hoopten dat als hij maar vaak genoeg kwam logeren, zij hem in zijn ware gedaante zou zien. Maar de moed zonk me iedere keer in de schoenen wanneer jij opbelde om te zeggen: "De Akelige Michael komt dit weekend hierheen." Archie kreunde en klaagde dan dat Kit in een vreemde was veranderd en dat hij Michael mee uit zeilen moest nemen. En als hij hem dan meenam begon Michael hem te vertellen hoe hij met een boot moest omgaan. Archie liep altijd te briesen tegen de tijd dat hij thuiskwam. Zelfs Izzy kon niets met Akelige Michael beginnen.'

'We hebben allemaal vreselijk veel geduld gehad, Millie, maar ik moest echt ingrijpen toen er sprake was van het verkopen van haar flat om naar zijn huis op het land te verkassen. Hij wilde uiteraard niet dat ze ging werken, en hij moest niets van Izzy en mij hebben. Kit zou gewoon dood zijn gegaan van verveling. Bovendien hadden wij haar nodig.'

‘Maar hoe heb je het uiteindelijk gedaan? Ze vertelde me dat jij grove dingen tegen haar had gezegd.’

Mungo snuift minachtend. ‘Onzin. Maar de waarheid kan wel eens hard aankomen. Ik heb haar in duidelijke taal verteld dat als ze eenmaal samen zouden wonen, zij zou inzien dat de Akelige Michael geen mooie, lieve, oude hond was maar een benepen, kleingeestige ouwe zak. Ik verklaarde dat haar vrienden nu al genoeg begonnen te krijgen van zijn stomvervelende verhalen over zijn belevenissen in de Falklandoorlog waarmee hij haar etentjes verziekte, en dat als zij naar Kent of Surrey verhuisde, dat het einde van alles zou zijn. Ze zou verpieteren en oud worden met proberen te leren bridgen en naar *The Archers* te luisteren met alleen de Akelige Michael als gezelschap.’

‘Er is niets mis met *The Archers*,’ zegt Camilla verontwaardigd. ‘Ik ben dol op *The Archers*.’

‘Maar wel wanneer dat je enige vorm van vermaak is, Millie. Er bestaat meer in het leven dan *The Archers*. Kit is dol op theater, ze is dol op tentoonstellingen. Wist je dat ze een kostelijke verzameling kleine originele schilderijen heeft van nagenoeg onbekende moderne kunstenaars? Ze is verzot op gezellige etentjes waar iedereen te veel roddelt, te veel drinkt, en waarbij we onze vrienden afzeiken. De Akelige Michael dreigde langzaam maar zeker haar ondergang te worden. Het was alsof je naar een kaars keek die heel langzaam doofde. Ze besepte dit natuurlijk wel, en ze verkeerde toch al in dubio, dus heb ik haar resoluut verteld wat het beste voor haar was.’

‘Die lieve oude Kit. Ze is zo goed van vertrouwen. Ze bezit nog steeds iets naïefs, alsof ze nooit echt volwassen is geworden. Daarom is ze ook zo leuk. Maar die man van internet was wel een klap voor haar, en toen haar moeder vorig jaar overleed was ze echt van de kaart, hoewel het niet direct onverwacht was. Ze was tenslotte in de negentig.’

Mungo weet nog hoe Kit hem opbelde. ‘Weet je wat er is gebeurd? Mijn oude moeder is vanmorgen gestorven. Ik ben nu wees, Mungo. De begrafenis is vrijdag. Mag ik zaterdag bij je komen logeren?’

Ze rouwde, dronk te veel, liet Mopsa die nacht op haar bed. Ze zaten samen op zijn sofa, met om zich heen honden die ze voor deze gelegenheid hadden geleend – ‘Ik heb de honden nodig,’ verklaarde Kit aan Camilla, die het helemaal begreep en Bozzy en Sam meteen naar de smederij bracht – en ze praatte en huilde door elkaar.

‘Er is iets tijdloos aan haar,’ zegt Camilla nu. ‘Bij Kit denk je nooit in termen van leeftijd. Dat geldt ook voor jou, Mungo. Misschien komt het doordat geen van jullie beiden de slijtage van een huwelijk en kinderen heeft ondergaan.’

‘Probeer maar eens met acteurs te werken, liefje,’ zegt hij. ‘Dan heb je zat slijtage, dat kan ik je garanderen.’

Ze lacht. ‘Maar aan het eind van de avond zeg jij dag en trek je de deur achter je dicht,’ zegt ze. ‘Hoe dan ook, ik ben er blij om. Het betekent dat ik jou voor mezelf heb.’ Ze haakt haar arm door zijn arm wanneer ze vanaf de landweg het hek door gaan. ‘Mis jij ooit iemand, Mungo?’

‘Ik mis Ralph,’ zegt hij zonder na te denken – en ze kijkt verbaasd naar hem op.

‘Ralph? Goh, dat was lang geleden. Was hij...? Waren jullie...? Ik dacht dat hij verliefd was op Izzy. Zij was in ieder geval stapelgek op hem.’

‘Ralph was... veelzijdig,’ antwoordt hij. ‘In ieder geval is het veel te lang geleden om in dit stadium nog om hem te treuren.’

‘Hij is toch naar de States gegaan, hè? Ik weet nog hoe Izzy er helemaal kapot van was.’

Mungo knikt. ‘Ik ook. We zaten midden in de repetities voor *Journey’s End* en hij liep gewoon weg. Hij was gevraagd auditie te komen doen voor een kleine rol in een film, maar

ik heb nooit gehoord of hij die heeft gekregen. Tegen de tijd dat de opwinding was gaan liggen, was hij niet meer in beeld. Als in het nonsensgedicht van Lewis Carroll: “Had hij zachtjes en plotseling niet meer bestaan – want de slaai was een Poeman geweest.” Hij was goed in de rollen van Britse jongemannen, maar hij bezat niet veel talent naast zijn jeugd en zijn bijzonder knappe uiterlijk. Sorry. Dat klinkt gemeen, hè?’

Camilla fronst en probeert hem zich voor de geest te halen. ‘Ik mocht hem niet erg. Hij had het een beetje te goed met zichzelf getroffen.’

Het weiland voor het huis wordt gemaaid, en ze blijven staan om naar de tractor te kijken die langs de rand van het veld rijdt. Het hoge gras valt in gouden wolken van stuifmeel en stof omlaag, in de warme blauwe lucht hangt een zwerm muggen die voortdurend verschuift en op en neer danst. De honden rennen naar het huis; een mooi witgeverfd natuurstenen huis te midden van camelia’s en azalea’s. Het hout van de schuiframen is donkergroen geschilderd en heeft dezelfde kleur als de voordeur. Wanneer je het hier ziet, aan de rand van de heidevelden in deze woeste oude omgeving, lijkt het een huis uit een sprookje.

Mungo voelt zich getroost door deze vertrouwde aanblik, en hij is blij dat Archie en Camilla het grotendeels in de staat hebben kunnen laten zoals het in hun kinderjaren was. Camilla slaat hem gade.

‘Is alles goed met je?’ vraagt ze.

‘Ja, hoor,’ antwoordt hij snel. ‘Ja, natuurlijk.’ En dan voegt hij eraan toe: ‘Het was alleen dat Kit me eraan herinnerde dat het Izzy’s verjaardag is.’

‘Dus daardoor moest je aan Ralph denken.’ Ze knikt bijna opgelucht, alsof er een puzzel is opgelost.

De honden zijn verdwenen, op zoek naar koud water om

te drinken en koele leistenen om op te liggen, het huis is vol zonneshijn.

‘Ja,’ zegt hij. ‘Daardoor. Izzy en Ralph,’ en hij gaat op een ander onderwerp over wanneer ze samen het huis in gaan.

Wanneer Mungo weg is gegaan, loopt Camilla naar buiten om het wasgoed binnen te halen van de lijn die tussen de twee pruimenbomen in de boomgaard is gespannen. In het lange gras kruipen wespen kleverig in het rotte fruit heen en weer, dronken van het zoete gistende sap, en verderop in het bos koert een duif zijn luie zomerlied. De lakens zijn warm en fris, en ze vouwt ze netjes op in de oude rieten mand, terwijl ze voortdurend aan Mungo en Ralph en Izzy moet denken. Als ze eerlijk is, moet ze bekennen dat ze Izzy nooit erg heeft gemogen: ze was te wispelturig, ze trok te veel de aandacht. Archie aanbad haar uiteraard – en zij stelde zich aan als hij in de buurt was.

‘Arme kleine Izzy,’ zei hij dan vertederd. ‘Ze heeft het heel moeilijk gehad, weet je. Beide ouders omgekomen bij een verkeersongeluk. Grootgebracht door een strenge oude nicht. Ze heeft zich toch heel goed weten te redden.’

Camilla moest soms haar tong afbijten, haar mond dichthouden om een koel antwoord te bedwingen. Izzy was zo slank, zo snel, zo geestig, dat zij, Camilla, zich log en zwaar naast haar voelde. Zwanger, met kleine kinderen om zich heen, was het een ongelijke strijd voor haar. Toch waren het heel gelukkige jaren.

Camilla vouwt het laatste laken op. Ze denkt na over wat Mungo over Ralph heeft gezegd, en ze vraagt zich af in welk opzicht hij om hem treurt. Misschien ziet hij Ralph slechts als symbool van hun jeugd. Het drietal was onafscheidelijk in die vroege toneeljaren; en ook daarna, toen Mungo zijn eigen gezelschap begon. Camilla hijst de mand op haar heup

en loopt ermee naar de bijkeuken. Ze heeft geen zin om de lakens nu op te bergen; het is veel te warm. In plaats daarvan loopt ze terug naar de plek waar de honden in de schaduw liggen te slapen.

Kit was degene die namen bedacht voor de honden, broers uit hetzelfde nest, toen ze ze voor het eerst als puppy's zag. Camilla weet nog hoe Archie en zij over namen hadden gekibbeld, waarbij ze geen van beiden op de juiste wisten te komen. Toen kwam Kit bij Mungo logeren en hoorde van het dilemma. Ze kwam met Mungo naar de puppy's kijken, die samen in de grote hondenmand lagen opgerold.

'Boswell en Johnson,' zei Kit terwijl ze meteen bij ze neerknielde. 'Bozzy en Sam. Sammy en Boz. De grote is Bozzy en de kleine is Sam. Wat een schátjes!'

James Boswell had een biografie over Samuel Johnson geschreven, en Camilla en Archie vonden dat deze namen wonderwel bij de honden paste.

'Het is een geschenk,' zei Kit bescheiden, terwijl ze in de hondenmand kroop en de warme, slaperige puppy's op haar schoot tilde. 'O, waarom ben ik niet als hond geboren! Wat zou het leven dan gemakkelijk zijn.'

Camilla voelt genegenheid in zich opwellen wanneer ze terugdenkt aan die scène; ze is blij dat Kit komt logeren. Ze is een geweldige vriendin voor Mungo geweest, en de hele familie is dol op haar.

'Ze had getrouwd moeten zijn en zelf kinderen moeten hebben,' heeft Camilla in de loop der jaren met regelmatige tussenpozen tegen Mungo en tegen Archie gezegd. 'Ik heb geen idee waarom dat niet is gebeurd. Ze is erg gezellig en heel leuk om te zien.'

Het is raar, denkt Camilla, dat ze het nooit erg heeft gevonden dat Archie dol was op Kit, dat hij met haar flirtte en grapjes maakte. Ze heeft nooit dat vleugje gevaar bespeurd

dat altijd om Izzy heen hing. Izzy had altijd iets instabiels, iets hulpeloos veeleisends over zich, wat bij Kit nooit het geval was, ondanks haar momenten van crises en plotselinge krankzinnige grillen. Ze heeft haar bureau voor binnenhuisarchitectuur met veel flair en zelfvertrouwen geleid en ze heeft goede vrienden. Izzy had altijd behoefte aan aandacht, aan liefde.

‘Ze is een actrice, Millie,’ zei Mungo vaak. Hij is de enige persoon die haar Millie mag noemen; ze wil niet dat iemand anders die koosnaam gebruikt. ‘Zo zijn wij toneelspelers nu eenmaal. We verlangen naar bijval. Daar draait het om.’

Maar Mungo was nooit als Izzy, denkt Camilla, terwijl Ralph altijd in het middelpunt van de belangstelling wilde staan, moest worden bewonderd en gefêteerd. Misschien was het dat, waardoor Izzy en hij zich tot elkaar aangetrokken voelden – en misschien was dat ook de reden voor het stuklopen van hun verhouding.

Camilla kijkt op haar horloge. Archie zal nu wel bijna naar huis komen. Misschien kan ze hem op zijn mobieltje te pakken krijgen om te vragen of hij in Ashburton nog een paar dingen voor haar wil meenemen. Het zou leuk zijn om iets speciaals te maken als Kit morgenavond komt eten.

Op zijn ankerplaats bij Stoke Gabriel op de rivier Dart, kijkt Archie naar het leven op het water. Het was te warm om de boot van de ankerplaats te halen, en er staat trouwens geen zuchtje wind, maar hij vindt het prettig om een beetje op de boot rond te scharrelen, dingen na te kijken; hier op The Wave te zitten en het tij onder de kiel te voelen opkomen. Hier kan hij vluchten van alle verantwoordelijkheden waar hij thuis over piekert: de kosten van reparaties aan de huizen, het betalen van zijn belasting, het draaiende houden van alles. Het is wonderlijk hoe slechts een paar meter van het vasteland verwijderd zijn zo’n verschil maakt, hem dat ge-

voel van ontsnapping en ontspanning kan geven. Hij kan de fluit horen van de oude stoomtrein die door het dal naar Kingswear ratelt. Het is een geluid dat herinneringen aan zijn kinderjaren oproept, over tochtjes met de radarboten die vanaf Totnes naar Dartmouth voeren, zeilen met vrienden van de marineopleiding, toen hij ouder was. Op de rivier, buiten op zee, voelt hij zich vrij, op een afstand van dat andere ik dat dingen zo scherp ziet, dat graag de zaken tot in de puntjes heeft geregeld.

‘Mungo is op de thee geweest,’ zegt Camilla wanneer ze hem mobiel belt, en zijn idylle verstoort, ‘en hij deed een beetje vreemd. Kennelijk is het Izzy’s verjaardag, dus ik denk dat hij een beetje nostalgisch was. O, en Kit komt vanavond, later. Leuk hè? Hij komt morgenavond met haar eten.’

Archie beaamt dat het leuk is, maakt een boodschappenlijst en zegt dat hij snel naar huis zal komen. Hij blijft zich volstaan en lui voelen, opgetogen dat Kit zal komen. Zijn relatie met Kit is ongecompliceerd en plezierig: ze verlangt niets van hem, behalve zijn begrip voor haar buitenissigheden. Ze vindt het heerlijk om met hem op de rivier te gaan zeilen, zolang er maar niets griezeligs kan gebeuren en zij gewoon een passagier mag zijn. Het heeft geen zin om Kit te vragen de helmstok over te nemen of een zeil te hijsen. Ze zal op het cruciale moment naar iets op de oever zitten kijken – ‘Is dat een reiger?’ – of naar een andere zeiler zwaaien. Ze geniet het meest wanneer ze voor anker gaan in een stil watertje zoals Old Mill Creek, om een kop koffie of thee te zetten. Maar zelfs dan vertrouwt hij haar niet echt met het gas – ‘Aan welk kraantje moet ik draaien, Archie?’ – dus hij laat haar in de zon zitten om de eenden stukjes brood te voeren.

‘Is het niet hemels?’ zegt ze dan, en ze pakt haar beker en kijkt stralend naar hem op. ‘Waarom wonen we eigenlijk niet allemaal op een boot?’

Camilla maakt nooit bezwaar als hij Kit meeneemt. ‘Het zal je goed doen,’ zegt ze. ‘Jullie hebben mij er niet bij nodig. Veel plezier.’ Ze is nooit jaloers geweest op zijn hechte band met Kit. Niet zoals met Izzy – Archie trekt even een berouwvol gezicht – maar Izzy was ook heel anders. Allemachtig, wat had hij haar begeerd, toen ze allemaal samen jong waren. Ze was echt adembenemend, op een hulpeloze, Audrey Hepburn-achtige manier, en ze maakte dat hij zich stoer en beschermend voelde. Hij was er zeker van dat Camilla zijn ware gevoelens nooit doorgrondde, en er was ook nooit iets ongepasts gebeurd, maar hij vroeg zich af of de een of andere vrouwelijke intuïtie haar toch achterdochtig maakte. Ze was altijd een klein beetje geprikkeld wanneer Izzy in de buurt was, en hij moest goed opletten om zich koeltjes voor te doen.

Izzy’s verjaardag. Ze zal niet oud worden, zoals wij die zijn achtergebleven oud worden, denkt hij enigszins sentimenteel. Hij kan zich nu gemakkelijk voor de geest halen hoe ze was toen ze jong waren: de uitstapjes naar Birmingham, wanneer Mungo en zij in hun vaste theater speelden, of naar Londen, en weekends in de smederij. Het was die vervelende Ralph die een spaak in het wiel stak. Archie had Ralph nooit echt gemogen: te knap om te zien, te gladjes. Hij wist de arme Izzy dusdanig het hoofd op hol te brengen dat ze volledig van de kaart was, en toen liet hij haar gewoon zitten – en hen allemaal – zonder zich ergens iets van aan te trekken. Izzy was verpletterd. Ze had daarna natuurlijk veel succes gehad, daar had Mungo wel voor gezorgd, maar het was alsof er opeens een tijdperk van hun leven was afgesloten, alsof hun jeugd abrupt voorbij was.

Archie kiepert de droesem van zijn thee overboord, beschaamd over zijn overdreven sentimentele gedoe. Hij vraagt zich af wat er van Ralph is geworden, blijft even staan om

Izzy op haar verjaardag een saluut te brengen, en gaat dan naar beneden om af te sluiten. Misschien heeft Kit wel zin in een uitstapje op de rivier. De anderen zullen er geen belangstelling voor hebben. Camilla zal waarschijnlijk zeggen dat ze het er veel te warm voor vindt, en het heeft geen zin om de arme Mungo te vragen, die wordt al zeeziek op de Dartmouth Ferry. Archie schudt geamuseerd zijn hoofd, wanneer hij bedenkt hoe Mungo door hun vader naar Mungo Park was vernoemd: zijn jongere broer is wel de laatste om op een groot ontdekkingsreiziger te lijken. Aan de andere kant was Mungo altijd een ondeugend kind, hij bedacht de gekste dingen en haalde Billy Judd van Home Farm – die oud genoeg was om beter te weten – over om mee te doen met zijn kattenkwaad. Hun vader werd wanhopig van Mungo, en hij, Archie, had de opdracht gekregen toezicht te houden op zijn lastige broertje dat alle regels overtrad, de plaatselijke kinderen bang maakte met zijn verhalen over geesten en vampiers, en ze aanmoedigde mee te doen in zijn fantasiespellen en verkleedpartijen. Het was bijna een opluchting om naar kostschool te gaan en deze verantwoordelijkheid te ontlopen. Dit veranderde toen hij ouder werd, Camilla bij een steeplechase ontmoette en verliefd op haar werd. Camilla aanbad Mungo. Vanaf het eerste begin vond ze hem amusant, gezellig.

Archie vraagt zich nu af waarom hij daar nooit bezwaar tegen heeft gehad, nooit jaloers is geweest op hun hechte band. Was dat alleen doordat hij wist dat Mungo gay was en daarom geen bedreiging voor hem betekende? Camilla verzachtte zijn nogal kritische houding tegenover zijn jongere broer zodat hij in staat was zijn aangeboren genegenheid voor Mungo tot uiting te laten komen. En daarna, toen hun vader stierf en Archie het hele zaakje erfde, kon hij het opbrengen om edelmoedig te zijn en Mungo de oude smederij

te geven plus de noodzakelijke steun aan het begin van zijn carrière als toneelspeler.

Af en toe wordt zijn eigen, redelijk strenge moraal wat opgerekt door Mungo's relaxte opvattingen over het leven, zijn vermogen om een oogje dicht te knijpen en de regels te overtreden, hoewel dat de laatste tijd niet meer zo vaak gebeurt. Vandaag op de rivier, morgen komt Kit eten: het leven is goed. Archie doet de deur van de kajuit op slot, stapt in de rubberboot, start de buitenboordmotor en koerst naar de kust.

Mungo wacht op Kit. Hij kijkt op zijn horloge, overziet zijn voorbereidingen voor hun souper, snelt naar boven om haar slaapkamer en douche te controleren. Alles is in gereedheid. Toen de smederij, met de kleine schuur, werd verbouwd, besloot Mungo dat de schuur een apart gastenverblijf moest worden, verbonden met de smederij door niet alleen een deur in de keuken, maar ook met een overdekt pad en een eigen voordeur. Het zou perfect zijn voor zijn gasten, met de twee tweepersoonsslaapkamers, badkamer en open keuken. Op die manier hadden ze een zekere mate van onafhankelijkheid zodat ze laat op konden blijven om televisie te kijken of vroeg op konden staan zonder het gevoel te hebben dat ze stoorden. Bovendien heeft hij er een hekel aan, vrouwen in staat van *déshabillé* te zien, met verwarde haren, een bleek gezicht en een sjofele ochtendjas. Hij ziet liever wat *maquillage*, wat opmaak. Alleen Izzy, en later Kit, had ooit het voorrecht bij hem in de smederij te logeren, in plaats van in de schuur.

Izzy beschouwde het als vanzelfsprekend.

'Gewoon voor het geval dat ik nachtmerries heb, lieverd,' zei ze. 'Je weet hoe ik ben!'

Ze verscheen dan onverwacht in het holst van de nacht,

huiverend, bij zijn bed en hij sloeg dan slaperig het dekbed opzij en spreidde zijn armen uit.

‘Kom dan maar,’ zei hij altijd. ‘Even een knuffel,’ en dan nam hij haar in zijn armen en troostte haar tot de nare dromen waren verdwenen.

Hij vermoedde dat het plotselinge en heftige verlies van haar ouders, toen ze amper negen jaar was, de nachtmerries veroorzaakten. Ze beschikte over een levendige verbeeldingskracht, en ze werd achtervolgd door de vreselijke details van het auto-ongeluk.

Een heel enkele keer hadden ze de liefde bedreven.

‘Gewoon om aardig voor je te zijn,’ zei ze dan, maar hij vond het niet belangrijk. Het was hem om de kameraadschap te doen, om de grapjes, het geklets. Dat waren de dingen waar hij naar verlangde. Ze zaten dan samen bij een fles wijn te lachen, anderen op te hemelen of af te breken, te loven of neer te halen, al naargelang ze iemand aardig vonden of er een hekel hadden.

‘Waarom nodig je Ralph niet eens uit?’ vroeg ze hem gedurende die eerste tijd van de repetities voor *Twelfth Night*. ‘Hij zou het geweldig vinden. Je mag hem toch?’

‘Zolang hij maar in de schuur slaapt.’

Ze trok een zuur gezicht naar hem. ‘Vertrouw je me niet?’

Hij schudde zijn hoofd. ‘Ik vertrouw mezelf niet, liefje.’

Ze zong altijd voor hem terwijl hij eten kookte: ‘When I marry Mister Snow’, ‘Why Can’t You Behave’. Hij hoorde haar teksten aan, gaf haar wat tips, moedigde haar aan. Ze luisterde als hij zong, vertelde hem hoe hij zijn adem moest gebruiken, hoe hij het bereik van zijn stem kon vergroten.

Terwijl hij op Kit zit te wachten, is het alsof hij Izzy’s stem weer hoort: ‘Kom nader, dood / En laat men mij in treurig cipressenhout leggen.’

Er prikken hete tranen in zijn ogen. Mopsa springt op, be-

gint te blaffen, en Mungo hoort de auto op de landweg. Kit is er. Opgelucht zet hij zijn droefheid van zich af en loopt haastig naar buiten om haar te begroeten.

In een van de kleine cottages van de boerderij, verderop langs de landweg, maakt James Hatton zijn avondeten van witte bonen op toast, een appel en een beker koffie klaar. Sally zou dit niet goedkeuren, maar Sally is er niet. Ze zit comfortabel thuis, in Oxford, in hun huisje in Jericho, met een glas wijn. Of misschien is ze bij vrienden. In ieder geval is ze niet hier, in dit stille dal omringd door deze verrukkelijke landelijke stilte, om vol afschuw naar de berg afwas of naar het onopgemaakte bed te kijken. Ze waren een flink aantal jaren geleden met vakantie naar deze cottage gekomen, kort nadat ze getrouwd waren, en ze vonden het er zo heerlijk dat ze diverse keren terug waren gekomen. Misschien waren het die vakanties die hem de ideeën hadden gegeven voor de locatie van het boek waarvoor hij nu research doet. In die tijd was de cottage charmant en rustiek geweest. Tegenwoordig zou het niet voldoen aan de voorschriften van bouw- en woningtoezicht. Camilla had hem ervoor gewaarschuwd toen hij opbelde. Ze had uitgelegd dat de cottage een jaar leeg had gestaan en moest worden gerenoveerd, maar hij mocht hem van haar voor een lage prijs een maand huren. Hij kwam snel kijken en vond alles goed genoeg. De keuken en de badkamer moesten nodig worden gemoderniseerd, nou en? Het was prima voor zijn bescheiden eisen; perfect om aan de dagelijkse routine te ontsnappen en zijn gedachten over de nieuwe roman te laten gaan.

‘Zolang je ’t maar zeker weet,’ zei Camilla. ‘Maar ik wil geen klachten horen als je er eenmaal zit. Ik heb trouwens genoten van je boek. Heel knap, zoals je spanning en romantiek vermengde en alles heel echt deed lijken. Maak je maar

geen zorgen, niemand zal je storen. We hebben een nieuwe huurder voor de cottage ernaast – de jonge vrouw van een militair, ze heeft twee kleine kinderen – maar we zullen haar waarschuwen dat je graag met rust wilt worden gelaten. Wat spannend, dat je het boek in deze omgeving wilt laten spelen. We zullen zeker uit moeten kijken, hè?’

Hij lachte nu ook. Het viel onmogelijk voor te stellen dat er iets echt opwindends met Camilla en Archie zou gebeuren, of met de twee oude jongens op de boerderij. Sir Mungo was natuurlijk een heel ander verhaal, maar zelfs hij was nu ver voorbij zijn glorie-dagen. Nog steeds lachend ging James mee naar het huis terug om iets te drinken met Archie en Camilla, een week huur vooruit te betalen, en daarna was de zaak beklonken.

Nu zit James met de deur open te eten. Hij is net terug van zijn weekend in Oxford en begint weer te wennen aan de stilte van het dal; zonder politiesirenes, zonder verkeer, geen geluiden van de radio of televisie van de burens. Dit wordt zijn tweede week in de cottage, en hij is tevreden over zijn vorderingen. Dit is zijn tweede boek – het eerste had hij in eigen beheer uitgegeven – en zijn grote hoop is dat dit nieuwe boek de aandacht zal trekken van een Londense literair agent of van een uitgeverij, en dat hij in één klap beroemd zal worden. Hij zou graag zijn baan als leraar op de plaatselijke scholengemeenschap op willen geven om voltijds schrijver te worden, misschien Sally zelfs van haar baan als verpleegster te kunnen bevrijden zodat ze een gezin kunnen beginnen. Hij moet op de een of andere manier geluk hebben, maar dat zal hij vast wel krijgen, daar is hij van overtuigd, en hij kan deze weken van de zomervakantie in ieder geval gebruiken om de locatie te bekijken en een eerste opzet te maken. Hij had zijn eerste boek in Gloucester gesitueerd en het was plaatselijk een soort hype geworden. Hij had toen de waarde ingezien

van het gebruik van bestaande plaatsen – cafés, pubs, winkels – en hij had bijval gekregen van de plaatselijke boekwinkel en de plaatselijke pers, dus heeft hij nu besloten dat de toeristische omgeving van het zuidwesten van Engeland hem misschien nog betere opbrengsten kan bezorgen.

Sally was degene die aan de cottage had gedacht, en hoe aardig Camilla en Archie waren geweest, en ze had het telefoonnummer weten op te diepen. Hij heeft veel steun aan Sal, ze wil dat hij zal slagen en ze is bereid een tijdje alleen te zijn om dit te laten gebeuren. Sal werkt hard in het Radcliffe – hij kijkt op zijn horloge en herinnert zich opeens dat ze deze week nachtdienst heeft, dat ze feitelijk op dit moment onderweg zal zijn. Hij zal haar vanavond een e-mail sturen in plaats van haar op te bellen om te vertellen hoe de dag is verlopen, dan kan ze die later lezen.

Hij eet zijn toast met witte bonen verder op, snijdt de appel in vieren en gooit het klokhuis in de haag. Hij schuift zijn bord opzij en opent zijn laptop om een e-mail te tikken.

Alweer een goede dag. Opnieuw erg warm en veel toeristen, maar ik begin hier nu aardig de weg te kennen. Niet langer een nieuweling. Ik weet waar ik kan parkeren als de parkeerterreinen vol zijn, welke cafés buiten het zicht van toeristen liggen, enz. De cottage is nog steeds heel plezierig om in te werken. Het is heel lekker om een grote ruimte te hebben en mijn spullen te kunnen laten liggen! Heel anders dan ons kleine hok, nietwaar? Niemand bemoeit zich hier met mij, en dat is heerlijk, maar ze zijn allemaal heel vriendelijk, ze zwaaien wanneer ik ze op de landweg zie, enz. Misschien kunnen we aan het eind een feestje geven en ze allemaal uitnodigen. Archie en Camilla zijn heel hartelijk. Ik word op tactvolle wijze uitgenodigd om koffie of een glas te komen drinken, en Archie heeft me

weer een tocht op de rivier aangeboden. Heel nuttig. Vanaf het water ziet het land er heel anders uit, en ik denk dat hij graag een excuus heeft om eropuit te gaan. Sir Mungo is in zijn cottage, naar het schijnt terug van een week in Schotland met vrienden. Hij schreeuwde een groet naar me toen ik voorbijreed, heel joviaal, en ik vraag me af of hij me een handje kan helpen. Het punt is dat ik mijn materiaal altijd als televisie zie, en hij was altijd een theaterman, afgezien van die grote historische drama's die hij in de jaren zestig en zeventig heeft gebracht. Ik vermoed dat hij nog steeds contacten heeft, hoewel Camilla zegt dat hij nu min of meer met pensioen is. Hiernaast blijft het rustig, zeker als je bedenkt dat er twee kleine kinderen wonen. Ze gaan al vroeg naar bed en hun moeder – heb ik gezegd dat ze Emma heet? – is erg op zichzelf. Misschien heeft Camilla ze gewaarschuwd dat ik probeer te werken.

Vanmorgen heb ik nog wat plaatsjes in de omgeving verkend. Ashburton en Buckfastleigh. Kleine heidedorpjes van grijze natuursteen die op het eerste gezicht zo vriendelijk zijn dat ik mijn weerzinwekkende personages er niet goed kan zien wonen. Het andere probleem is dat ze zo klein zijn. In de grote warenhuizen van Gloucester kon ik met goed fatsoen bepaalde scènes situeren, maar dat gaat veel moeilijker in deze kleine winkeltjes waar je na een paar weken iedereen bij naam kent en ik waarschijnlijk binnen de kortste keren voor smaad of belediging zou worden vervolgd! Ik zal wat subtieler te werk moeten gaan. Ik zit hier natuurlijk niet ver van Exeter, of van Plymouth in het westen, maar ik voel me erg tot deze kleinere plaatsen aangetrokken. Zoals ik je al in het weekend heb verteld ben ik gewoon verliefd op Totnes en op de verrassende mengeling van types die je in het stadje ziet. Er heerst hier een

goede, ontspannen sfeer, maar er is ook iets prikkelends wat het mogelijk maakt om mijn verhaal hier te situeren. Ik weet gewoon zeker dat dit boek mijn doorbraak zal worden, Sal. Ik zal Totnes op de kaart zetten! Maar dit dal niet! Hier gaat helemaal niets gebeuren, er is alleen de vreedige voorspelbaarheid dat de eeuwen zich zullen uitstrekken naar een volgend millennium. Maar het is een goede plek om te werken. Wat ik echt heerlijk vind is geen schema's te hebben om rekening mee te houden, geen huiswerk om na te kijken of lessen om voor te bereiden. Ik voel me een beetje egoïstisch om dit te kunnen doen terwijl jij zo hard moet werken, Sal, maar het zal het waard zijn als ik nummer één op de bestsellerlijst ben. Ik weet dat jij je zorgen maakte dat ik tot twaalf uur op bed zou liggen, maar ik sta feitelijk heel vroeg op. Ik geniet ervan eropuit te gaan om de sfeer in me op te nemen, naar mensen te kijken om vervolgens 's avonds aan de grote lijnen van de roman te werken. Daar ga ik nu mee beginnen. Ik heb een aantal nieuwe ideeën gekregen, Sal, dus ik ga nu aan de slag. Hopelijk is het rustig op je afdeling!

Heel veel liefs, J xx

Een uur later zet hij zijn laptop uit en loopt door de openstaande deur naar buiten. De kleine voortuinen, die door een stenen muur worden gescheiden, worden overwoekerd door fuchsiastruiken, en hij leunt op het houten hek om van de stilte en het donker te genieten. Op de landweg zijn de schaduwen onder de essen dicht en donker, hoewel er nog steeds een vage gouden gloed van de boterbloemen in de greppel zichtbaar is. Hij schrikt van een vleermuis die vlak langs zijn hoofd fladdert, slaakt een gesmoorde kreet, duikt weg en slaat naar het beest, wanneer er bij de burens opeens een feller licht uit een kamer op de eerste verdieping straalt. Er maakt zich

een schaduw los uit de duisternis onder de bomen en James tuurt ernaar, waarbij het hek onder zijn gewicht kraakt. Hij vraagt zich af of het sir Mungo is die zijn hond nog even uitlaat. Er klinkt geen enkel geluid, de schaduwen sluiten zich weer, en nu hoort hij een auto die wordt gestart, het geluid wordt zachter en sterft weg.